

YKSITYISHENKILÖIDEN KULLANKAIVU VENÄJÄLLÄ

Hannu Viranto

Tsaari Pietari Suuri kuuli Euroopan-matkoillaan kullan huuhdonnasta jokisorasta ja arveli sitä löytyvän Venäjälläkin. Hän antoi 1700-luvun alussa määräyksen etsiä kultaa Siperian ja Kaukoidän mittaamattomien erämaa-alueiden puroista. Hän palkkasi apuun myös eurooppalaisia asiantuntijoita. 1719 avattiin ensimmäinen kultakaivos. Hopeakaivoksista oli jo aiemmin sivutuotteena löydetty kultaa. Suurimittaiset huuhdontakullan ryntäykset alkoivat kuitenkin vasta 1810-luvulla.

On kuitenkin jokseenkin selvää, että metsästäjät, kalastajat ja muutkin kulkijat olivat löytäneet purokultaa jo aiemminkin. Yksityistä laitonta kullanhuuhtontaa oli. Maaperän rikkaudet kuuluivat kruunulle eli siis tsaarille. Lain mukaan kultaa oli myytävä valtiolle ja maksettava siitä veroa. Tästä syystä kullankaivu tapahtui salassa ja kultaa myytiin laittomasti eteenpäin. Ensimmäiset viralliset huuhdontakultakaivut aloitettiin vuonna 1814 Uralilla.

Kullankaivun painopiste siirtyi pian Siperian sydänalueille ja Kaukoitään. Tätä myötä tultiin lähemmäksi salakuljetuksen pääkohdemaata Kiinaa. Kun kultarikas Amur-joen pohjoispuolinen alue siirtyi vuonna 1858 Kiinalta Venäjälle, alueelle siirrettiin 16 000 kasakkaa järjestys- ja rajavalvontatehtäviin. Mutta siitä huolimatta salakuljetus rehotti. Amur-joen alueella elettiin rajajoella, joten salakuljetusta oli lähes mahdoton estää.

Samaan tapaan Suomessa Ivalojoelta 1800-luvulla salakuljetettiin veron välttämiseksi kultaa Norjaan.

Pietari Suuri rohkaisi myös yksityishenkilöitä kullansyntään. Mutta tiukoilla ohjeilla varsinainen kullankaivu käytännössä ohjautui yrityksille. 1800-luvun suurimman kultayhtiön Lena Goldfields omistajina oli tsaariperheen jäseniä, johtavia virkamiehiä ja myös englantilaisia ja ranskalaisia sijoittajia.

Yksityishenkilöiden kullankaivuoikeuksia kuitenkin vahvistettiin 1840-luvulla. Vallankumouksen 1917 jälkeenkään kullankaivua ei rajoitettu vain valtionyriyksille, vaan yleisestä linjasta poiketen myös yksityiset yritykset saattoivat jatkaa. Niitten toimintaa jopa kannustettiin, mutta verojen maksu edellytettiin.

Yksityishenkilöiden kaivu sallittiin isojen koneiden jättämistä jätekasoista. Niistä yksittäinen huuhto saattoi saada hyvän tuloksen. Konekaivun talteenotto kyky ei ollut hyvä eikä siihen edes pyrittykään, koska rikkailta mailla hyvä tuotto saatiin huolimattomallakin työllä. Isojen, osin kansainvälisellä pääomalla toimineet tsaariajan suuret yhtiöt räppivät parhaat kultamaat vain tuottoisimmat kohdat hyödyntäen.

Myyntiin tulleen irtokullan alkuperää oli vaikea jäljittää. Isoista yrityksistä varastettiin ja kultaa oli helppo myydä ”laillisena yksityisen kullankaivun” kultana. Kullan varastamisesta saattoi joittenkin tietojen mukaan saada jopa kuolemantuomion. Venäläinen sanonta oli jo voimassa: ”Venäjällä kaikki varastaa ja valtio on suurin varas”. Sehän oikeuttaa tavallisenkin kansan varastamiseen.

Vasta vuonna 1954 yksityishenkilöiden kaivu kiellettiin, mutta 1992 taas sallittiin

Vuonna 1954 kumottiin lailla yli 100 vuotta kestänyt yksityisten henkilöiden kullankaivumahdollisuus. Neuvostoliiton hajottua se taas 1992 sallittiin ja sai jatkaa vuoteen 1998 saakka.

1990-luvulla valtion yritysten yksityistämisaallossa myös huuhtontakullan kaivuyhtiöt yksityistettiin ja pilkottiin pieniin osiin. Eräskin yhtiö pilkottiin 600 pienyritykseen. Niistä tuli venäläisellä suurkaivun tekniikalla toteutettuna kannattamattoman pieniä. Yritykset eivät menestyneet ja tekivät konkurseja. Vuosina 1992-98 ei myöskään tarvittu erillistä lisenssiä, mikä lisäsi villiä ja tehotonta kaivua. Kullan tuotanto laski radikaalisti erityisesti huuhtontakullan osalta. Valtion kultavarannot ehtyivät. Tämä motivoi maan hallitusta edistämään kullan tuotannon uusia muotoja.

Lapiokaivajia aloittelemassa vaskausta tyypillisellä venäläisellä välineistöllä. Pitkävärtinen lapio, puuvaskooli. Sinkkiämpärissä huuhtottava maa-aines

Pyrkimykset yksityishenkilöiden kullanhuuhtonnan uudelleen sallimiseksi

Neuvostoliiton hajottua työttömyys ja kurjuus lisääntyivät myös Siperian kultaseuduilla. Väkeä virtasi kaupunkeihin ja kylät autioituivat. Esimerkiksi Magadanin kultarikkaalla alueella oli vielä 1980-luvulla 550 000 asukasta, mutta 30 vuotta myöhemmin vain 145 000 asukasta, joista 70 % asuu alueen pääkaupungissa.

Erityisesti Magadanin, Jakutian ja Transbaikalin alueet ryhtyivät 1998 tapahtuneen yksityishenkilöiden kullankaivukiellon jälkeen aktiivisesti esittämään Venäjän federaation hallitukselle ja ministeriöille

kullankaivun uudelleen sallimista yksityishenkilöille. Uudistuksen puolustajat perustelivat uudistusta työllisyyden ja pienyritystoiminnan kehittämiseksi syrjäisillä alueilla, jotka olivat vaikeuksissa Neuvostoliiton sarruttua ja maa oli kaaoksessa. Ajateltiin kullankaivun pitävän väkeä alueella ja jopa houkuttelevan väkeä myös muualta Venäjältä.

Ehdotukset uusiksi lupaehdoiksi

Magadanin alueen ehdotuksesta Moskovan valtionhallinnossa ryhdyttiin 1990-luvun loppupuolella valmistelemaan uutta, yksityishenkilöiden kullankaivun mahdollistavaa lainsäädäntöä.

Silloinen pääministeri Dmitri Medvedev tuki hanketta. Vuonna 2003 annetun lakiesityksen mukaan kaivualue voisi olla enintään 15 ha, josta maaperätutkimusten mukaan voisi saada viiden vuoden aikana enintään 10 kg kultaa. Tällaisia alueita arvellaan löytyvän Kauko-Idästä vähintään 1000 kpl. Kaivu voisi ulottua enintään 5 metrin syvyydelle. Kaivinkoneita eikä räjähteitä saisi käyttää. Kulta piti myydä valtiolle. Lupa myönnettäisiin 5 vuodeksi. Kullankaivaja ei voisi palkata lisäyöntekijöitä, mutta sen sijaan sukulaiset voivat työskennellä. Kyseessä olisi siis perheyrittöystoimintaa. Ulkomaalaisille lupia ei myönnettäisi. Pilottialueeksi ehdotettiin Magadania. Saatavan kullan kokonaismääräksi arvioitiin 300 kg vuodessa. Työpaikkoja arvioitiin syntyvän vähintään 2000.

Magadan sijaitsee Kaukoidässä

Lakiehdotuksen mukaan kaivu olisi siis hyvin säänneltyä ja siinä haluttiin välttää konfliktia ja kilpailua kullankaivuyhtiöiden kanssa. Esimerkiksi kaivun maksimisyvyys viittaa siihen, ettei kaivuyhtiöiden kanssa haluttu konfliktia, vaikka tietysti 5 metrin syvyys teräksenkovassa ikeroudassa oli mahdoton lapiokaivajalle. Myös 10 kilon maksimitulos viittaa siihen, että konekaivuyhtiöiden apajille ei haluttu mentävän.

Käytännössä kaivu olisi ohjautunut pienille puroille, joitten hyödyntäminen ei ruoppaajilla ja muulla konekalustolla ollut mahdollista tai kannattavaa. Kaivu kohdistuisi myös aiemmin käsitellyille jätekasoihin, joista yksityinen kaivaja saisi riittävän tuoton. Perusteltiin, että ”jopa 200 vuotta lojuneissa

jätekasoiissa olivat tulvat ja sateet olivat huuhtoneet ja siten rikastaneet jättekasoja”, mutta joiden uudelleen käsittely koneellisesti ei olisi kannattavaa. Lapiokaivajalle kyllä. Perusteltiin myös mahdollisuudella kehittää lapiokaivuun perustuvaa matkailua.

Esitettiin myös lapiokaivajille alennettua kullan verotusta. Talousministeriö ja tullilaitos vastustivat sillä perusteella, että verotulot laskevat. Lain puoltajat totesivat, että nykyäänhän ei näitä veroja tule lainkaan, kun yksityishenkilöiden kaivu ei ole sallittua eikä näillä alueilla kuitenkään kaivettaisi.

Aluetaloudellisten ja sosiaalisten näkökohtien lisäksi lakiehdotusta perusteltiin sillä, että kullan tuotanto Venäjällä oli laskenut ja konekaivuun kannattavien alueiden määrä oli radikaalisti vähentynyt. Pientuotannolla aiottiin lisätä kullan tuotantoa. Venäjän valtio tarvitsi kultavarantoja. Itäinen Siperia ja Kaukoitää olivat olleet kullan päätuotantoalueita. Kaivu oli siirtynyt vähätuottoisille alueille. Erityisesti huuhtontakullan tuotanto oli laskenut, kun yksityistämisaallon seurauksena tehottomat kaivuyritykset menivät nurin ja hyvän tuoton alueet ehtyivät. Jopa puolet kultayhtiöistä oli mennyt konkurssiin. Niistä työttömäksi jääneitä kokeneita kullankaivajia olisi saatavilla. Työttömäksi joutuneiden keskuudessa lisääntyi rikollisuus.

Eräänä perusteluna oli myös se, että Siperian ja Kaukoitään tietömissä erämaissa kuitenkin harjoitettiin laajamittaista laitonta kullankaivua. Lakiehdotuksessa todetaan, että laittoman kullankaivun tuotto oli 15-20 tonnia vuodessa, mikä oli 10 % laillisesta kullankaivusta. Laillistettu kullankaivu toisi tämän yhteiskunnan kontrollin piiriin.

Vanha salakuljetusperinne perinne jatkuu edelleenkin

Laitonta kultaa salakuljetetaan edelleenkin Venäjältä. Vuodelta 2015 on esimerkkejä vajaan kuukauden ajalta: 22. syyskuuta poliisi löysi 3,8 kg, 7. lokakuuta 3,7 kg, 8. lokakuuta 1,7 kg, 12. lokakuuta 10 kg. Metallinetsimellä löydettyä laitonta kultaa takavarikoitiin 3 kg kullankaivajilta 21. syyskuuta. Tämä oli virallista tilastoa vain kolmen viikon ajalta. Mittasuhteet valtavia. Marraskuussa 2019 Itä-Siperiassa pidätettiin kiinalainen nainen matkalla kotimaahansa. Viranomaiset kiinnittivät huomiota hänen outoon kävelytyyliinsä. Tarkastuksessa löydettiin 1,9 kg kultaa piilotettuna hänen kenkiinsä.

Vastustus erityisesti Venäjän kullankaivajaliitolta

Pyrkimys yksityishenkilöiden kullankaivun sallimisesta ja pelot sitä seuraavasta kultaryntäyksestä herätti myös vastustajat liikkeelle. Osa paikallisesta väestöstä, erityisesti vanhempi väki kirkkijoukkonaan vanhoillisimmat ortodoksit, ns. vanhauskoiset vastustivat sillä perusteella, että se houkuttelisi rikollista väkeä, aiheuttaa yleistä levottomuutta ja synnillistä menoa. Muualta tulevaa prostituutiotaakin pelättiin, siis samanlaista kehitystä niin kuin maailmalla muissakin kultaryntäyksissä Venäjällä ja muualla maailmassa. Tällaisesta elämänmenosta olikin kokemusta 1800-luvun kultaryntäysten ajoilta. Pelättiin myös salaa käytettävän elohopean pilaavan vesistöt, vaikka elohopean käyttö ei olisikaan laillista. Osin tällaista laillista kullankaivua vastustettiin siksi, että sen pelättiin vaikeuttavan omaa perinteistä laitonta kullankaivua. Muualta tultaisiin heidän omille apajilleen.

Vahvin vastustus tuli kuitenkin Venäjän kullankaivajien liitolta. Nimestään huolimatta se ei ollut yksittäisten kullankaivajien yhdistys, vaan suurten kultayhtiöiden. Paikallista konservatiivista väestöä mukailleen liiton mukaan uudistus toisi prostituutiota ja korruptiota ikään kuin sitä ei olisi jo tapahtuisi heidän yhtiöissään.

Liitto vähätteli yksityisten kullankaivajien mahdollisuutta harjoittaa kannattavaa toimintaa aiemmin käsittelemättömästä maaperästä. Sen sijaan se haluaisi ohjata kaivajat vain konekaivun jätekasoihin, joissa liiton mukaan voisi yksittäinen kaivaja saada kesässä 500 g kultaa. Tosiasiassa liitto ei halunnut pientoimijoita omalle reviirilleen, vaikka ne eivät tosiasiallisesti olisi olleet kilpailijoita. Liiton mukaan tavoiteltua 2000 työpaikkaa ei missään tapauksessa saavutettaisi.

Venäjän kullankaivajien liitto myös katsoi, että jo toimivien suurten kullankaivuyhtiöiden kultaa ryhdytään entistäkin enemmän varastamaan, koska lakiuudistus sallisi myös yksityishenkilöiden myydä raakakultaa. Varastettu kulta kanavoituisi, ”pestäisiin” yksityisten kullanhuuhdontalupien saajien kautta laillisille markkinoille. Oli arvioitu, että jo ennestään kultayhtiöiltä varastettiin noin 10 % tuotetusta kullasta.

Kullankaivajien liittoa myötäillen myös valtion turvallisuuspalvelu FSB ja oikeusministeriö vastustivat uudistusta. Lakiehdotus läpäisi kuitenkin Venäjän parlamenttikäsittelyt ja se jätettiin presidentti Vladimir Putinin hyväksyttäväksi. Hän kuitenkin jätti tuolloin 2003 vahvistamatta lain. Ilmeisesti esitetty kritiikki tehoi häneen, erityisesti varmaakin entisen työnantajansa KGP/FSB:n kielteinen kanta.

Taas uusi yritys 2011

Vastaavan sisältöinen lakiehdotus palasi uudestaan parlamentin käsittelyyn 8 vuotta myöhemmin 2011. Se taas hyväksyttiin parlamentin alahuoneen eli duuman ensimmäisessä käsittelyssä. Ryhdyttiin valmistelemaan siihen liittyviä muita lakimuutoksia. Nyt syntyi vastustusta ministeriöissä ja lakiesitys taas jumiutui.

Venäjän Kaukoidän alueet jatkoivat ponnisteluja, mutta asia juuttui taas vuosikausiksi. Vuonna 2016, nyt taas pääministerinä Medvedev ryhtyi ajamaan lain voimaan saattamista seuraavan vuoden alusta alkaen. Lain läpimeno tuntui niin varmalta, että Venäjän lehdistössä julkaistuissa artikkeleissa siitä kirjoitettiin ikään kuin toteutuneena. Tätä kautta tällainen tieto levisi myös Suomeen.

Kuitenkin, vaikka hankkeella oli vaikutusvaltaisen pääministerin tuki ja se eteni parlamentissa, hanke jäi edelleen jäihin. Suurilla kultayhtiöillä ja heitä edustamallaan Venäjän kullankaivajien liitolla ja sitä tukevilla valtiollisella poliisilla oli edelleen vaikutusvaltaa.

Kesällä 2002 minulla oli tilaisuus olla magadanilaisten kullankaivajien paikallisena isäntänä Tankavaaran lähialueiden kaivupaikoissa ja pari päivää Tankavaaran kultakisoissakin. He olivat kultayhtiöiden johtohenkilöitä. Silloin oli puhetta jo silloin pyrkimyksenä olleesta Magadanin alueen pilottihankkeesta sallia yksityishenkilöiden kullankaivu. He vakuuttivat, että kultayhtiöt eivät näe oman suurimittaisen kullanhuuhdonnan kannalta mitään ongelmia, jos lapiokaivu sallitaan. Antoivat kuitenkin ymmärtää, että ulkopuolinen paine oli kova, jonka vuoksi silloin eivät voineet julkisesti ryhtyä hanketta tukemaan. Ymmärsin, että tuo ulkopuolinen paine oli Venäjän kullankaivajien liitto.

Kaikesta huolimatta Venäjän kullankaivajien liiton toimitusjohtaja Viktor Tarakanovski lehtitietojen mukaan vastustaa ”ehdottomasti” edellä kuvatuilla samoilla argumenteilla, joita hän esitti jo 2003, 2011 ja 2016.

Paikallisten kultayhtiöiden julkisella myönteisellä kannalla luulisi olevan merkitystä ja veisi pohjaa kullankaivajien liiton vastustukselta.

Vihdoin Putinkin ryhtynyt tukemaan lakiehdotusta?

Venäjän virallisen Uutistoimisto TASSin 8.11.2019 julkaiseman uutisen mukaan lokakuussa 2019 presidentinhallinnon alaisen Kaukoidän federaatiopiirin, johon myös Magadan kuuluu, johtaja Juri Trutnev esitti, että edellä kuvattujen ehtojen mukaisesti yksityishenkilöiden kullankaivu sallittaisiin pilottiluonteisesti Magadanin alueella niin kuin aiemmissakin esityksissä. Nyt myös Magadanin alueella toimivat kultayhtiöt uskalsivat julkisesti puoltaa yksityishenkilöiden kullankaivua.

TASSin mukaan presidentti Putin antoi 2019 Kaukoidän viranomaisten tapaamisen yhteydessä tehtäväksi laatia 1.3.2020 mennessä yksityisen kullankaivun salliva jatkoehdotus. Siinä yhteydessä pitää tehdä myös ehdotus laittoman kullankaivun rangaistusten kiristämisestä. Putin oli myös huomauttanut, että yksityishenkilöiden kullankaivu ei tapahtuisi niillä alueilla, joissa nykyisillä suurilla kullankaivuyhtiöillä olisi kannattavaa toimia. Mielenkiintoinen tilanne. Venäjän olosuhteissa presidentti Putin näkemys tavallisesti toteutetaan.

Tätä kirjoitettaessa ei ole tiedossa, miten asia on edennyt.

Miksi valtiollinen poliisi vastustaa?

Suomalaisesta näkökulmasta katsoen tuntuu ihmeelliseltä, että hyvin tiukasti rajoitettu yksityishenkilöiden kullankaivun salliminen on vuosikymmenen ollut jumissa, vaikka sitä on kannattanut Dmitri Medvedev pääministerinä ja presidenttinä. Syynä lienee kullin asema Venäjällä ”strategisena mineraalina”, vanha perinne suuryhtiökeskeisestä toiminnasta ja epäluuloisuus pienyritystoimintaa kohtaan.

Vaikea myös ymmärtää, miksi FSB vastustaa. Tuskin on kyse valtion sisäisestä turvallisuudesta. Ei ole Suomessakaan Suojelupoliisi tietävästi ole ollut laajemmin kiinnostunut kullankaivusta. Tiedossa on vain, että 1950-luvulla silloinen Suopo seurasi Lemmenjoella kaivanutta, kommunistisessa maanalaisessa toiminnassa mukana ollutta kullankaivajaa Palmrothia (tunnettiin myös nimellä ”Maanalainen”) ja hollantilaista tunnettua Petronellaa.

Omaehtoista kokemusta Venäjän kullankaivajien liitosta

Olin 1980-luvun lopulta alkaen järjestänyt matkoja suomalaisille ja joillekin ruotsalaisillekin Venäjälle korukivi- ja kullankaivukohteisiin Kuolan, Arkangelin, Novosibirskin, Altain ja Baikalin alueille ja aina Mongoliaan ulottuvia tutustumismatkoja. Vaikka olin saanut yhteistyökumppaneiksi keskeiset geologit mm. Kuolan ja Novosibirskin tiedekeskuksista, Jakutiasta jne., aina törmäsin siihen, että kullankaivualueille on ulkomaalaisten lähes mahdoton päästä. Kehotettiin ottamaan yhteyttä Venäjän kullankaivajien liittoon. Liitolla tuntui olevan sananvaltaa, kun kyse oli ulkomaalaisten vierailuista.

Olin Lapin kullankaivajien liiton hallituksen jäsen, joten tuollainen yhteys ja mahdollisuus liittojen väliseen yhteistyöhön muutenkin kiinnosti. Sain yhteystiedot Venäjän kullankaivajien liiton toimistoon Moskovassa. Sähköposti ei silloin vielä ollut käytössä, joten lähetin faxeja, joissa kerroin LKL:n

silloisesta yli 3000 jäsenestä, kullankaivajien määrästä, kultamääristä jne. Esitin tapaamista Moskovassa, koska tuolloin kohtalaisen usein kävin siellä. Ei tullut minkäänlaisia vastauksia. Soittopyyntöihin ei vastattu. Liitolla ei ollut nettisivuja eikä internet antanut liitosta tietoja.

Esitin keskusteltavan kolmesta asiasta. Ensinnäkin. Olin organisoimassa pohjoisten aluehallintojen (USA, Kanada, Islanti, Pohjoismaat, Venäjä, Japani ja Kiina, Lapista lääninhallitus) yhteistyöorganisaation Pohjoisen foorumin (The Northern Forum) yhteisprojektia kullankaivun ja siihen liittyvän matkailun kehittämiseksi. Pääalueet olisivat Lappi ja Venäjän kullankaivalueet sekä Kanadan Yukon ja Alaska. Esitin, että Venäjän kullankaivajien liitto tulisi hankkeeseen mukaan.

Toiseksi. Esitin, että Venäjän liitto auttaisi hankkimaan aineistoa Tankavaaran Kultamuseon kansainväliseen näyttelyyn, josta puuttui aineisto Venäjän kullankaivusta. Kutsuin toimitusjohtaja Tarakanovskin vierailulle tutustumaan Lapin kullankaivuun ja Kultamuseoon. Kolmanneksi toivotin venäläiset kullankaivajat ja henkilökohtaisesti toimitusjohtaja Tarakanovskin osallistumaan Tankavaaran kultakisoihin.

Vastapainoksi esitin toivomuksen päästä tutustumaan Venäjän kullankaivalueisiin. Myös muuta kullankaivajaliittojemme kollegaliittojen välistä yhteistyötä ”up-to-you” eli heidän kiinnostuksensa mukaisesti.

Mutta mitään reagointia en saanut.

Jakutian presidentti tuli apuun

Sahan tasavallan (Jakutia) presidentti Vjatseslav Štyrov vieraili 2006 Lapissa alueittemme välisen yhteistyön puitteissa. Hän oli entinen maailmanlaajuisestikin merkittävän Jakutian timanttiyhtiö Alrosan pääjohtaja. Venäjällä ”strategiset mineraalit”, kuten kulta ja timantit luetaan samaan kastiin. Kiertelimme Štyrovin kanssa Lappia useamman päivän ajan. Kerroin kullankaivusta ja ongelmastani, että Venäjän kullankaivajien liitto ei mitenkään vastaa yhteyspyyntöihin. Hän totesi lakonisesti, että asia hoituu.

Ei kestänyt kuin pari viikkoa, kun minulle tuli Venäjän kullankaivajien liitolta kohtelias pyyntö tavata Moskovassa minulle sopivana ajankohtana. Oli taas matka Moskovaan ja tapasin toimitusjohtaja Tarakanovskin hotellin kabinetissa minulle tarjotun lounaan merkeissä. Otin mukaan vahvistukseksi timanttiyhtiö Alrosan edustajia. Kerroin taas ylpeänä silloisen noin 3000 jäsenen liiton ja, että vuosittainen kultamäärä on 20 kilon tienoilla. Tarakanovski kuunteli kohteliaasti ja kertoi sitten omasta liitostaan. Heillä on noin 200 jäsenyritystä ja niissä työskentelee noin 50 000 työntekijää, jäsenyritysten vuotuinen kullan tuottomäärä oli muistaakseni 70 tonnia tai ehkä enemmän.

Tajusin, että liittomme painivat aivan erilaisissa sarjoissa. Heillä ovat jäseninä suuret kultayhtiöt ja meillä yksityiset kaivajat. Sain silloin joitakin esitteitä, joista 1989 perustetun liiton tarkemmat tiedot löytyivät. Konkreettista yhteistyötä ei syntynyt. Kuitenkin Tarakanovski oli ilmoitettu osallistumaan 2002 Tankavaaran kisoihin magadanilaisten kullankaivajien ryhmän kanssa, jonka oppaana toimin. Tarakanovski ei kuitenkaan saapunut.

Liiton nimi on Sojuz Staratelei Rossii eli Venäjän kullankaivajien liitto. Staratel (voimakkaasti ponnisteleva) tarkoittaa nimenomaan kullankaivajaa eli maastossa kaivua harjoittavaa henkilöä, tosin käytännössä myös vaikka ruoppaajalla toimivaa kaivajaa. Liiton nimi eksyttää vertaamaan liittoa vaikkapa Lapin kullankaivajien liittoon.

Venäjän kullankaivajien liiton jäsenrakenne ja sen perusteella toiminta jollakin tavoin selittää sen, että se ei ole kiinnostunut ajamaan yksityisten kullankaivajien asioita. Mutta sitä on vaikea ymmärtää, miksi se aktiivisesti vastustaa yksityishenkilöiden kullankaivua, vaikka se ei mitenkään häiritsisi heidän toimintaansa. Kyse on vain oman reviirinsä mustasukkaisesta puolustamisesta.

Magadan myös kultakisojen ja kullankaivumatkailun kehittäjä

Kuten edellä kerroin, magadanilaiset kullankaivajat vierailivat Lapissa ja myös Tankavaaran kultakisoissa vuonna 2002. He osallistuivat myös kilpailuihin siperialaisella puuvaskoolillaan. He selvästi innostuivat kisoista ja kirjoittivat talteen kisojen sääntöjä ja toimintaperiaatteita. He kyselivät myös myöhemmin sähköpostitse joitakin kisakäytäntöjen yksityiskotia. Aikomuksena oli järjestää kisoja myös Magadanissa.

Yleiskuva 2015 huuhdontakilpailusta

Pienimuotoisia yhtiöitten sisäisiä kisoja ryhdyttiin järjestämään. Ne kehittyivät ja laajenivat. Vuonna 2015 alkoivat nykymuotoiset kultafestivaalit (Magadan Golden Festival). Päätaphtuma on kullanhuuhdontakilpailut. Vuonna 2017 ilmoittautui jo 146 henkilöä, mutta se oli liian suuri määrä, joten suoritettiin karsinta ja varsinaiseen kilpailuun otettiin 80 osallistujaa. Heistä 63 oli paikallisia ja loput 17 muualta Venäjältä. Pääkilpailu oli kasavaskaus, jossa voittaja oli hän, joka 15 minuutissa kasasta haetusta hiekasta vaskasi eniten kultaa. Vaskaus tapahtui tynnyrinpuolikkaassa. Apuna saa käyttää pientä yhden käden hakkua, ”krapaa”.

Pääpalkinto oli miljoona ruplaa eli noin 16 000 euroa. Sen voittanut, paikallinen eläkeläinen löysi 2,47 grammaa. Seuraavan neljän kesken jaettiin 2,5 milj. ruplaa. Kakkossijalle tullut irkutskilainen sai 10 000 euroa jne. Todella uskomattoman valtavan suuret palkinnot ottaen huomioon Venäjän kustannustaso ja muutaman sadan dollarin kuukausipalkat. Arvoa ei hämmentäne, että löydettyä kultaa, voittaja 2,47 grammaa, ei löytäjä saa pitää. Selityksenä suuriin palkintoihin on, että kultayhtiöt sponsoroivat. ”Jakutian ja Magadanin kullankaivu” artikkelissani kertomani kultayhtiö ”Arbat Concern” omistaja Aleksander Basanski lahjoitti hyvin huomattavan summan.

Kisat ovat melkoinen mediatapahtuma Venäjän Kaukoidässä, jopa laajemminkin. Paikallistelevision lisäksi oli paikalla TV myös Kiinasta ja Japanista. Kilpailut tapahtuvat aidolla kullankaivualueella, mikä luo omaa eksotiikkaa. Festivaaleilla on myös hevosajelua, lautalla laskua, näyttelyitä, konsertteja, teatteriesityksiä jne. perheohjelmaa. Tapahtumat on siirretty aitoon vanhaan kullankaivuuympäristöön.

Magadanista Venäjän Kulta-Lappi?

Magadanin alue pyrkii luomaan alueesta imagoa Venäjän johtavana kulta-alueena. Vuonna 2016 oli toiminnassa 117 kultayhtiötä, joista 96 harjoitti kullanhuuhtontaa ja loput 21 louhi kaivoksissa. Alueen kullantuotanto on siten selvästi painottunut huuhtontakultaan. Vuonna 2019 yhteistuotanto oli noin 50 tonnia.

Se markkinoi aluettaan ”Venäjän kultaisena sydämenä”. Kultainen festivaali on Magadanin ”käyntikortti”, kuten sitä markkinoidaan. Kullanhuuhtontakisojen järjestäjänä se on luonut Venäjän mitassa aivan ainutlaatuisen matkailutuotteen. Magadanin Kultainen festivaali on saanut Venäjän matkailun innovaatiopalkinnon 2016.

Aktiivisuus yksityishenkilöiden kullankaivun sallimiseksi pilottialueena Magdan sopii hyvin yhteen Kultainen festivaalin ja alueen muun kultaimagon kehittämisen kanssa. Lapiokaivajien alueet olisivat matkailunähtävyys ja matkailijoille tarjoutuisi mahdollisuus myös kullanhuuhtontaan. Magadanista on muodostumassa Lapin kaltainen kultaturismin alue. Vaikka alue on Moskovasta ja Suomesta katsoen äärimmäisen kaukana, on huomattava, että Kiinan, Japanin, Etelä-Korean ja muun Kaakkois-Aasian rikastuva miljardiväestö on aivan naapurissa kivenheiton päässä.